

Vad skall jag göra med resten av mitt liv?

Att komma till tro innebär ofta en revolution i ens liv. För om man någorlunda fullständigt förstår konsekvenserna av sin nya tro så står inte mycket kvar på sina gamla platser. Förut kanske man bara räknade med detta livet och med den materiella världen. Någon högre livets mening än stundens lycka kunde man kanske inte urskilja. Framgång på lite längre sikt kunde vara ett alternativ – att få lämna ett avslutat livsverk efter sig, ett monument över ett väl använt och lyckat liv. Gärna också barn och barnbarn i karriären.

Men frågorna omkring ett rättfärdigt liv var kanske däremot inte så påträngande. Det fanns ju så många uppfattningar om hur man borde leva och alla verkade mer eller mindre krystade. Dessutom tycktes många bli så fanatiska när de spårade in på den sortens frågor. Politikerna fick väl sköta den saken, plus filosoferna och lärarna i skolan. Jag sköter mitt och gör rätt för mig – finns det något annat sätt att leva?

Men så kommer Gud in som en upplevd realitet i ens liv. Världen var inte bara materia och stundens lycka kanske inte längre kunde väntas vara tillfyllest den dag man skall dö. Om jag alltid varit lycklig, kan jag då lämna detta livet utan att fråga mig om jag använde det rätt? Vad kostade min lycka för mina närmaste?? Kunde det tänkas att det fanns något annat sätt att leva rätt än att satsa på lycka? Vissheten om att fortsättning följer efter detta livet – en fortsättning som inte betyder att man i reinkarnationens tecken börjar på ny kula med ett likadant liv till, eller en oändliga radda – ställer alla sådana frågor i ett helt nytt ljus. Och erfarenheten visar att även om man lyckats förtränga alla sådana frågor medan livet pågick, så har de en anmärkningsvärd förmåga att i så fall bli ännu mer aktuella när livet närmar sig sitt slut och inget kan göras o gjort som man gjorde och inget längre kan göras av allt det man försummade.

Att bli bekant med Gud betyder att man kan känna ett behov av att omskola sig från grunden i livets svåra konst. Vad är ett gott och sant liv? Vilka villkor gäller nu när man har sett att Gud inte var så död som filosoferna påstod? Frågan brukar därför ofta bli tvåfaldig: (1) Vad skall jag göra med mitt förflutna? Och (2) Vad skall jag göra med resten av mitt liv – en rest vars längd och förutsättningar jag inte känner – mer än att Gud finns och tycks vilja vara med mig?

Lägga det gamla bakom sig

Det förflutna får vi ta först. För om vi smiter från uppgiften att se på det som varit blir vi knappast i stånd att se på framtiden med ogrumlad blick. När vi ser i backspegeln är lösenordet "försoning". Livet kanske i långa stycken inte blev vad man hade hoppats. Hur skall den besvikelsen bäras? Jag måste försonas. Det kan betyda att man förlåter människor som kanske klippte vingarna på en redan tidigt i livet. Den som blivit utsatt för sexuella övergrepp i barndomen och fick

oskuldens tid skändad och exploaterad är ju bara ett exempel. Bara försoning kan lösa en från det förgångna som annars ligger som ett ankare på livets havsbotten och hindrar en från att röra sig i dag. Till försoning behövs kraft. Det är därför man inte av sig själv kan släppa det gamla även om man skulle vilja. Jesu död och uppståndelse ställer sådan kraft till vårt förfogande och vi kan därför be Gud om kraft till försoning med människor.

Men man kan behöva försonas också när man inte vet vem man skall försonas med. Ens liv kanske bara råkade spåra ur utan att man egentligen kan peka på någon skyldig. Man kanske längtade efter barn och blev barnlös. Det kan vara en stor hjälp inför framtiden att man får försonas med sitt liv – att livet blev som det blev. Det kan handla om att försonas med Gud. Somliga känner det så. Andra behöver bara lösas från en allmän smärta som saknar adresslapp. I vilket fall kan man be om kraft till försoning.

Givetvis behöver de flesta göra upp det som man själv har gjort som man önskade ogjort eller det man försummat. Man kan be Gud om förlåtelse och minnas Jesu ord att "vadhelst ni har gjort mot en av mina minsta bröder, det har ni gjort emot mig" (Matt 25:40). Men när man fått Guds förlåtelse måste man ofta gå vidare till att söka människors förlåtelse och till att förlåta sig själv. Man kan behöva be om modet att söka upp andra som kanske skulle må väl av att man bad om förlåtelse. Man kan också behöva be om ett lägligt tillfälle. Sist men inte minst behöver man när allt annat är klart be Gud om kraften att själv kunna låta det gångna vara ett avslutat kapitel.

Detta rör vid den svåraste formen av all försoning: att kunna förlåta sig själv alla sumpade chanser, kanske att man själv verkligen var den som mest av alla förstörde ens eget liv. Hur långt mot ett förvandlat liv kan en nedsupen alkoholist komma om han inte förlåter sig själv sitt missbruk? Att lägga av sig allt självförakt och alla självanklagelser. Vi söker ofta ett gott självförtroende för att kunna skyla över vårt självförakt med. Det är oftast effektivare att man låter sig renas från självanklagelser och självförakt.

Vi kan sammanfatta allt detta och säga att det vi nu har talat om är sådant som man oftast uppskjuter tills döden närmar sig. Och vi formulerar därför den allmänna regeln att man gör sig beredd att leva vidare under nya förutsättningar och villkor genom att göra sig beredd att dö. Mycket av det som då sker är att man förvandlar smärta till livserfarenhet och vishet. Det som förut var en black om foten kan bli ens största tillgångar.

Men framtiden, då!

"Vad skall jag göra med resten av mitt liv?" – i sanning en mycket västerländsk fråga! Är *görandet* alltid det viktigaste? Vi spanar genast efter handlingsprogram i den outrotliga tron att det är det vi gör som smäller högst. Jesus har en radikalt annorlunda syn på saken. Vi går till en text som vi har haft framme förut:

"När han sade detta kom många till tro på honom. Till de judar som trodde på honom sade Jesus: 'Om ni förblir i mitt ord är ni verkligen mina lärjungar. Ni skall lära känna

sanningen, och sanningen skall göra er fria.' De sade: 'Vi härstammar från Abraham och har aldrig varit slavar under någon. Vad menar du då med att vi skall bli fria?' Jesus svarade: 'Sannerligen, jag säger er: var och en som syndar är slav under synden. Slaven stannar inte i huset för alltid, men sonen stannar för alltid. Om nu Sonen befriar er blir ni verkligen fria.' " (Joh 8:30–36)

Jesus skickar inte iväg de nyomvända med en lista på lämpliga gärningar. Han prånglar inte ut ett handlingsprogram. Han grundlägger perspektivet att *det är inte det jag gör som betyder mest utan det jag upptäcker*. För mina upptäckter kommer självklart att leda till handling – nya handlingar. Den kopplingen behöver vi inte bekymra oss så mycket om som vi brukar.

Du är alltså inte kallad till att bli en springpojke utan till att bli en upptäcktsresande. Det är viktigt att du till en del upptäcker på egen hand vad det nya livet betyder just för dig. För du är inte tänkt att bli som Martin Luther eller som moder Theresa. Utan du skall bli du. Därför får du till en del göra vissa upptäckter själv trots att generationer före dig har gjort precis samma upptäckter. Det är inte alltid en genväg till livet att plugga in vad de har sett och förstått. Den lite längre vägen att upptäcka själv leder ofta rakare till målet.

Men vissa ledtrådar är viktiga och måste ges från början. Ty det nya livet innebär i största allmänhet att man övergår från ett tagande och krävande liv till ett utgivande. Och vi skall inte sticka under stol med att den förvandlingen är svår. Man måste ju alltså från början leva annorlunda än de flesta andra. *Dessa har ju kvar sin tagande och krävande livsstil och när du nu blir utgivande så riskerar du att bli av med allt du äger och förfogar över. Och även om du är kallad till det utgivande livet är du inte kallad till att bli plundrad lite hur som helst*. För om du låter alla plocka av dig allt på samma sätt som man gör med en gran på en julgransplundring, så göder du ju det onda i de människor som plundrar dig. Och det är förvisso inte meningen.

Kristen förkunnelse är ibland så naiv att den nästan blir vilseledande. "Låt den hemlöse bo i ditt vardagsrum", kan man säga i en predikan. Och så går folk hem och öppnar sitt vardagsrum för en missbrukare som till sist river ner tapeterna. Tanken i predikan är att den hemlöse skall bli så tacksam att allt skall ordna sig automatiskt. Men han kanske inte alls blir tacksam. Han kanske bara tycker att du är dum som ställer upp. Han har levt ett hårt liv där man fått lära sig att ta för sig från socialen, från myndigheter, från kompisar utan att känna vare sig skam eller tacksamhet. Skall man då inte ägna sig åt den hemlöse? Jo, men man kan inte ha en massa illusioner i bagaget när man gör det. Att lära sig ett utgivande liv tar tid.

Paulus har en grundläggande syn på allt detta:

"Därför ber jag er, bröder, vid Guds barmhärtighet, att frambära er själva som ett levande och heligt offer som behagar Gud. Det skall vara er andliga gudstjänst. Anpassa er inte efter denna världen, utan låt er förvandlas genom förnyelsen av era tankar, så att ni kan avgöra vad som är Guds vilja: det som är gott, behagar honom och är fullkomligt." (Rom 12:1–2)

Livet är en offertjänst eftersom det är utgivande och inte tagande. Samtidigt måste det sägas att Gud inte kräver att du i ren dumhet skall offra allt in på bara skinnet. Han har gett oss bönen resurs och möjlighet. Eftersom man lever ett annorlunda liv jämfört med flertalet, blir man utsatt för ett tryck till anpassning och man måste alltså hitta strategier för detta annorlunda liv, något man inte behövde så länge man levde som alla andra. Då hade man kanske ingen särart att värna.

Lägg märke till att även Paulus betonar vikten av förnyade tankar – att vi alltså är upptäcktsresande. Vi sitter som sådana inte bekvämt tillbakalutade i en guidad turistbuss med luftkonditionering och servitriser. Men vi är ändå på upptäcktsfärd – mera av den strapatsrika typen, men ändå.

Man måste värna givandets glädje för att givandet skall kunna växa och fortsätta. Detta betyder att det kan vara livsviktigt att kunna konsten att säga nej. Den kristne är ingen kronisk jasägare. Lyssna till hur Paulus resonerar när han samlar in pengar till de heliga i Jerusalem:

"Kom ihåg: den som sår snålt får en snål skörd, och den som sår rikligt får en riklig skörd. Var och en skall ge som han har beslutat i sitt hjärta, inte med olust eller av tvång, ty Gud älskar en glad givare. Gud förmår ge er allt gott i överflöd, så att ni alltid har allt vad ni behöver och själva kan ge i överflöd till varje gott ändamål." (2 Kor 9:6–8)

Paulus påminner om att vi kan vara givande eftersom vi står i tjänst hos en givande Gud. Vidare påpekar han att den som själv brister i generositet kommer att mötas med liten generositet. Men så kommer det: Ge inte mer än du kan ge i glädje. Gud vill att du skall vara glad i ditt givande. Paulus uppmanar alltså människorna att inte ge för mycket!

Här ställs vi inför den stora svårigheten och paradoxen med det utgivande livet. Så länge du levde tagande och krävande kanske du inte ens märkte att du har ett samvete. Du kanske levde efter principen: "Mitt samvete är snö vitt för jag har aldrig använt det." Men nu när du vill ett utgivande liv och understundom måste säga nej – bland annat för att du inte kan bära allas problem – så märker du av ditt samvete på ett helt nytt och mycket överraskande sätt. Nu, när du lever så rättfärdigt som möjligt, har du mera problem med ditt samvete än du hade när du var en fullfjädrad egoist! En viktig ingrediens i ditt böneliv kommer därför att handla om att få frihet i ditt samvete. Det handlar inte i första hand om att få förlåtelse för det vi talar om nu är inte synd. Men du behöver frihet i ditt samvete.

Alltså börja med att orientera dig i Guds rike. Bekanta dig med Gud. Börja att utforska det utgivande livets hemligheter. Ta vara på försoningens hemlighet för din egen räkning och hjälp andra att upptäcka denna fantastiska hemlighet.

Vad gör Gud under tiden?

Kung David har i en av sina psalmer ett gott råd till oss alla:

"Förtrösta på Herren och gör det goda, så får du bo i ditt land och leva trygg. Ha din

glädje i Herren, han ger dig allt vad ditt hjärta begär. Läggt ditt liv i Herrens hand. Lita på honom, han kommer att handla." (Ps 37:3–5)

Dessa ord är skrivna till människor som lider under oförrätter eller starka fiender. Men orden har en allmän giltighet: Man kan överlåta sitt liv till Gud och vänta på att han skall börja forma det på ett sätt som han inte skulle göra om vi inte gett honom fria händer. Det kan kännas pirrigt att lägga sitt liv i Guds hand. Men bättre vägledare och rådgivare kan man inte få. Då börjar det verkligt spännande livet.